

Det kongelige klima- og miljødepartement
Det kongelige kommunal- og distriktsdepartement
Statssekretærene

Deres ref

Vår ref

Dato

23/6902

19. desember 2024

Oppnevning av ekspertutvalg – Bernkonvensjonen og urfolksrett

Klima- og miljødepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet oppnevner med dette et ekspertutvalg for å foreta en juridisk vurdering av forpliktelsene etter Bernkonvensjonen og de folkerettslige forpliktelsene Norge har for reindriften, forholdet mellom disse og om forpliktelsene nødvendigvis gir eller gir rom for endringer i det nasjonale regelverket om forvaltning av rovvilt, som ledd i oppfølging av regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi fra desember 2023. Ekspertutvalget skal ledes av professor emeritus Geir Ulfstein, og består for øvrig av leder for Finnmarkskommisjonen Jon Gauslaa og professor Christina Voigt.

Ekspertutvalgets mandat

Bakgrunn

Regjeringen la i desember 2023 frem en bred tiltakspakke ([Tiltakspakke for reindrift og energi - regjeringen.no](#)) for å legge til rette for bedre ivaretagelse av reindriften ved planlegging og utbygging av energi. Rovvilt i reinbeiteområdene kan forsterke utfordringen ved arealinngrep og tiltakspakken inneholder derfor flere tiltak for å redusere rovvilttapet i reindriftsnæringen.

Tilstedeværelse av rovvilt påvirker reindriften, eksempelvis i form av tap av tamrein til rovvilt. Antall tamrein som erstattes som tapt til rovvilt har variert noe over år, men ligger i nærheten av 20 000 dyr årlig. Gaupe og jerv har tradisjonelt vært største tapsårsak blant rovviltartene, men de senere årene erstattes tilsvarende andel dyr som tapt til kongeørn. Tapet av tamrein til ulv og bjørn er lite.

På denne bakgrunn har Klima- og miljødepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet besluttet å nedsette et juridisk ekspertutvalg som skal foreta en vurdering av forpliktelsene etter Bernkonvensjonen og de folkerettslige forpliktelsene Norge har for utøvelsen av

samisk reindrift og forholdet mellom disse. Formålet med utredningen er å undersøke hvorvidt Norges folkerettslige forpliktelser nødvendiggjør eller gir rom for endringer i det gjeldende nasjonale regelverket om forvaltningen av rovvilt.

Med nasjonalt regelverk om rovvilt siktes det særlig til reglene om artsforvaltning i naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter i medhold av loven. Et eksempel er nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17. Utvalget står fritt til å vurdere hvilke konkrete bestemmelser i det nasjonale regelverket om rovvilt som det er nærliggende at utredningen konsentrerer seg om. Når det gjelder vilkårene for lisensfelling av ulv i medhold av naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og c, tolket i lys av Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, skal utredningen bygge videre på de rettsavklaringer Høyesterett har kommet med i HR-2021-662-A og HR-2023-936-A.

Med folkerettslige forpliktelser knyttet til utøvelse av samisk reindrift, siktes det særlig til FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP), særlig art. 27 samt ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Ekspertutvalget står fritt til å vurdere relevante bestemmelser i Grunnloven, som § 112 om retten til miljø og § 108 om retten til samisk kultur.

Nærmere om utredningsoppdraget

Det foreligger et forholdsvis stort omfang av rettskilder om både forpliktelsene under Bernkonvensjonen og de folkerettslige forpliktelsene Norge har for reindriften, samtidig som det nærmere forholdet mellom de respektive folkerettslige forpliktelsene er relativt sett lite behandlet og vurdert. Utvalget bes derfor innledningsvis redegjøre for gjeldende rett knyttet til de relevante delene av henholdsvis Bernkonvensjonen og de folkerettslige forpliktelsene overfor reindriften. En slik redegjørelse kan med fordel bygge på eksisterende fremstillinger, der slike foreligger, i tillegg til øvrige relevante rettskilder. Dersom det anses nødvendig for å gjennomføre utredningen, kan det foretas grundigere vurderinger av de aspekter ved de respektive forpliktelsene som i mindre grad er behandlet tidligere.

Etter redegjørelsen for gjeldende rett, bes det om at det foretas en vurdering av forholdet mellom de respektive folkerettslige forpliktelsene, og at det deretter foretas en vurdering av hvorvidt Norges folkerettslige forpliktelser nødvendiggjør eller gir rom for endringer i det gjeldende nasjonale regelverket om forvaltningen av rovvilt.

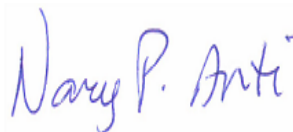
Dersom utvalget i sin utredning kommer til at det er nødvendig eller rom for endringer i regelverket, skal utredningen inneholde lov- eller forskriftsforslag med merknader i tråd med konklusjonene i vurderingen av behovet for lovendringer. Dersom utvalget foreslår konkrete endringer i regelverket, skal disse utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justisdepartementets veileder [Lovteknikk og lovforberedelse](#) (2000).

Utredningen skal avgis til departementene senest 15. desember 2025.

Med hilsen

Kjersti Bjørnstad
statssekretær

Nancy Charlotte
Porsanger Anti
statssekretær